SAMEN VOOR EEN THUIS ZONDER GEWELD

Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2021-2025

Regio aanpak Huiselijk geweld & Kindermishandeling

Gelderland Zuid

Preventie en Signaleren onveiligheid

Samenwerken met veiligheids-partners

Schaalniveaus

1. Signaleren

2. Stoppen acuut geweld

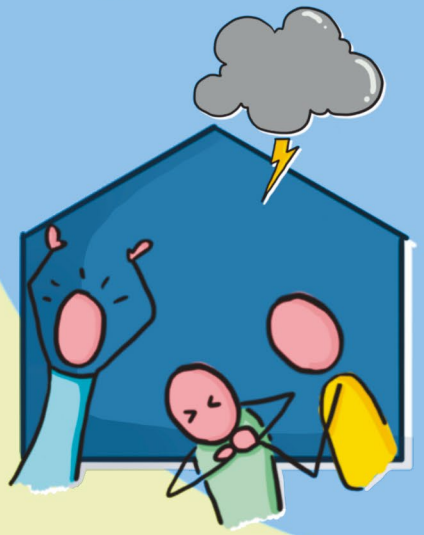

3. Risicogestuurde en Herstelgerichte Zorg

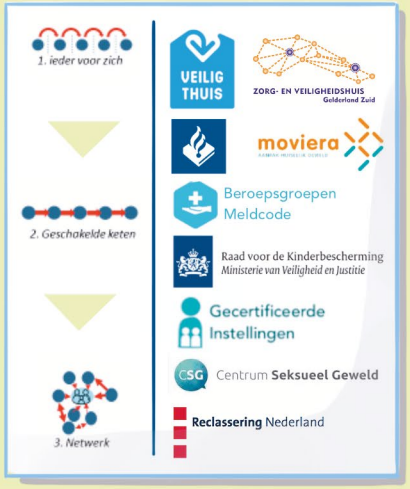

Helpende data

Expertise specifieke groepen

- Ouderenmishandeling
- Eergerelateerd geweld
- Complexe scheidingen
- Expertise Mensenhandel
- Stalking
- Seksueel geweld

Expertise lokale teams

Inleiding

Huiselijk geweld en kindermishandeling gaat ons allen aan. Het komt in alle lagen van de bevolking voor, kent verschillende vormen[1] en werkt ontwrichtend op individuen, gezinnen, het betreffende sociale systeem en de samenleving als geheel. De kans dat iemand te maken krijgt met huiselijk geweld is groter dan de kans op welke andere vorm van geweld dan ook. Van de totale Nederlandse bevolking wordt 50% ooit slachtoffer van enige vorm van fysiek, seksueel of psychisch geweld in huiselijke kring (Bron: Veen, H.C.J. van der, & Bogaerts, S. 2010). Het is dus een breed maatschappelijk probleem. Bij langdurig geweld is het werken aan het duurzaam stoppen van onveiligheid geen eenvoudige opgave. Geweld in de privésfeer is moeilijk te bereiken. Plegers en slachtoffers zijn bovendien meestal afhankelijk van elkaar. Het onderscheid tussen slachtoffer en pleger is vaak onduidelijk omdat de pleger vaak zowel slachtoffer is als pleger, en andersom. Het geweld is vaak verweven met andere problemen zoals armoede, werkloosheid en alcoholgebruik of andere verslavingen.

De vijftien gemeenten[2] in de regio Gelderland Zuid werken samen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Door samen te werken komt er meer samenhang in de aanpak en wordt de samenwerking van organisaties op lokaal en regionaal niveau versterkt.

Een nieuwe regioaanpak

Eens per vier jaar stellen de regiogemeenten samen een aanpak op. Hierin staan onze ambities, doelen en regionale en lokale acties in de aanpak van onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties. In 2020 hebben wij een review[3] laten uitvoeren over de regioaanpak 2017 t/m 2020. Daarvan hebben wij geleerd en het is de basis voor het vervolg in de regionale samenwerking en de lokale aanpak voor de jaren 2021 tot en met 2025.

Uit review RebelGroup: De regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland Zuid 2017-2020 is ondersteunend gebleken voor het vergroten van de aandacht voor, de kennis over en de aanpak van onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties. Wel constateren we dat de samenwerking soms nog te vrijblijvend en daarmee kwetsbaar is. We zien voor 2021-2025 kansen in versterking van de samenwerking door meer focus in de programmering aan te brengen, een stevigere bestuurlijke agendering van dit onderwerp en een betere bestuurlijke verbinding tussen zorg- en veiligheidsdomein.

Sinds 2020 wordt op provinciaal niveau gewerkt aan de Gelderse Verbeteragenda. Doel is de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Gelderland te verbeteren. In maart 2021 is een landelijk toekomstscenario[4] over de jeugdbeschermingsketen verschenen. Dit scenario biedt perspectief hoe de jeugdbeschermingsketen er in de toekomst slimmer en effectiever uit kan zien waarbij het belang van kind en gezin centraal staan.

1 Voor een definitie van huiselijk geweld en kindermishandeling, zie bijlage 1.
2 Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe, Wijchen, Zaltbommel. Zie voor een uitleg van de regio indeling bijlage 2.
3 RebelGroup Review
4 Toekomstscenario jeugdbeschermingsketen

De ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten het meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis 2018-2021' gepresenteerd. Doel van dit programma is geweld in afhankelijkheidsrelaties terug te dringen en duurzaam op te lossen. Als gemeenten nemen wij de actiepunten uit dit programma mee in de regioaanpak. Dit geldt ook voor de landelijke programma's Scheiden zonder Schade, Veiligheid Voorop en Zorg voor de Jeugd, voor zover deze raakvakken hebben met deze regioaanpak. Ook loopt in onze regio het Actieoverleg waarin Veilig Thuis, politie en Openbaar Ministerie intensief samenwerken als er een vermoeden is van samenloop tussen straf en zorg.

Ambitie regioaanpak

Onze ambitie is het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Wij richten ons op iedereen die betrokken is bij huiselijk geweld: slachtoffers, plegers en omstanders. We werken vanuit de overtuiging dat inwoners van regio Gelderland Zuid (kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen) recht hebben op een veilige sociale omgeving, waarin zij zich gezond kunnen ontwikkelen en optimaal meedoen. Structurele veiligheid staat hierbij voorop.

Wij gaan voor:

- Voorkomen dat huiselijk geweld ontstaat, in welke vorm dan ook;
- Iedereen die betrokken is bij geweld in afhankelijkheidsrelaties is in staat om zorgen/ problemen bespreekbaar te maken en doet dit ook;
- Iedereen die beroepshalve te maken krijgt met (mogelijke) situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling past de meldcode toe, weet welke ondersteuning beschikbaar is en kent de weg;
- Vanuit samenwerking tussen zorg en strafrechtsketen wordt achterliggende gezinsproblematiek (zoals armoede en verslaving) daadwerkelijk aangepakt zodat dit bijdraagt aan structurele veiligheid in huishoudens;
- Het duurzaam borgen van veiligheid voor slachtoffers. Er is hulp beschikbaar en plegers worden passend begeleid;
- Een netwerksamenwerking binnen zorg, veiligheid en de strafrechtsketen van geweld binnen afhankelijkheidsrelaties, zodat die aanpak in samenhang tot stand komt.

Netwerksamenwerking

Door de complexiteit van geweld en het feit dat onderliggende problematiek meervoudig is, zijn veel partijen betrokken bij het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van het geweld. Politie, onderwijs, zorgprofessionals, inwoners etc. zijn betrokken als het gaat om het melden en signaleren.
Er zijn vele verschillende instanties op het gebied van jeugdzorg, vrouwenopvang en maatschappelijke ondersteuning die een actieve rol vervullen

in de aanpak. Een tijdelijk huisverbod, of straat- en contactverboden en agressietrainingen in een strafrechtelijk kader kunnen een belangrijke rol spelen in het verminderen van het geweld. Voor een effectieve aanpak is samenwerking tussen deze partijen (regionaal, lokaal en op het niveau van het huishouden) van groot belang. De samenwerking gaat al steeds beter en het is onze ambitie de komende periode nog een aantal stappen te zetten. Ons streven is dat op regionaal en lokaal niveau netwerken ontstaan van organisaties en professionals die elkaar snel en goed weten te vinden. Uit de RebelGroup review bleek dat de samenwerking nu nog sterk geschakeld is (zie figuur 2), partijen geven elkaar het 'stokje' door en het lukt nog niet altijd om de zorg en begeleiding met meerdere partijen tegelijkertijd rondom het huishouden te organiseren (zie review regioaanpak 2017 - 2020).

1. ieder voor zich

2. Geschakelde keten

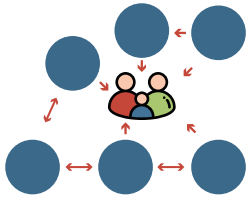

3. Netwerksamenwerking

Wettelijke taak gemeenten

De aanpak van huiselijk geweld is een wettelijke taak voor gemeenten die voortvloeit uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Wet Tijdelijk Huisverbod en de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2019. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Ook heeft Nederland twee internationale verdragen geratificeerd: het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en Verdrag inzake het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen (Verdrag van Istanbul). Meer informatie over deze wetten vindt u in bijlage 3.

Totstandkoming regioaanpak

Huiselijk geweld en kindermishandeling en de aanpak daarvan is veelomvattend en er zijn veel partijen bij de aanpak betrokken. Bij de totstandkoming van deze regioaanpak hebben we in verschillende bijeenkomsten gesproken met allerlei professionals, ervaringsdeskundigen, Wmo-raden, maatschappelijke organisaties, etc. Niet alleen op uitvoerend niveau maar ook met managers, (politiek) bestuurders en beleidsmakers. Deze gesprekken gingen over de vraag of we nog steeds de goede dingen doen en of die ook het verschil maken voor de mensen om wie het gaat. De opbrengsten van deze bijeenkomsten vormen de ingrediënten voor deze regioaanpak, samen met beschikbare monitoringsgegevens en de uitgevoerde review in 2020.

Lokale aanpak met regionale ondersteuning en voorzieningen

Om de ambities uit de regioaanpak te kunnen realiseren is inzet nodig van alle gemeenten afzonderlijk. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het realiseren van voldoende deskundigheid in lokale teams, samenwerkingsafspraken op lokaal niveau, het stimuleren van het werken met de meldcode, gebruik van de Verwijsindex en het realiseren van preventieve programma's om risico-gezinnen vroegtijdig in beeld te hebben en ondersteuning te bieden. Ook kan er lokaal extra aandacht besteed worden aan een specifiek thema rondom huiselijk geweld, zoals bijvoorbeeld ouderenmishandeling, seksueel geweld of eergerelateerd geweld.

De uitwerking van de acties uit deze regioaanpak vraagt lokaal om extra afstemming (op allerlei gebieden zoals bijvoorbeeld inkoop en inkleuring sociale kaart) en duidelijke afspraken over samenwerking en bekostiging. De uitwerking van de regioaanpak vertaalt zich in een lokaal plan van aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Afgesproken is dat alle gemeenten deze lokale uitwerking binnen een jaar na vaststelling van deze regioaanpak opstellen. Halverwege de looptijd van de regioaanpak (of eerder als dit vanwege actuele ontwikkelingen nodig is), vindt een evaluatie van de stand van zaken plaats over zowel de regioaanpak als de lokale plannen van aanpak. Zo houden we zicht op realisatie van de ambities, die soms lastig meetbaar zijn en soms heel concreet zijn vastgelegd in afspraken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 gaan we in op de visie en de kernwaarden van Gelderland Zuid. In hoofdstuk 2 vindt u een infographic met landelijke en regionale feiten en cijfers van verschillende thema's die vallen onder de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De thema's zijn heel divers en het betreft soms zeer complexe en zware problematiek die op lokale schaal beperkt voor komt. Expertise hierover wordt daarom regionaal of zelfs bovenregionaal georganiseerd via specialistische organisaties en kennis-centra. In hoofdstuk 3 leest u om welke regionale expertise en voorzieningen het gaat.

De regioaanpak 2021-2025 richt zich op het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld, waarbij vier actielijnen centraal staan:

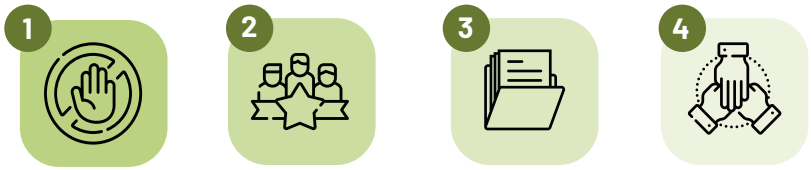

Preventie en signalering | **Expertise lokale teams** | **Helpende data** | **Samenwerking zorg- en veiligheids-partners**

Deze actielijnen worden uitgewerkt in hoofdstuk 4. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de organisatie van de regioaanpak, zoals de bestuurlijke en ambtelijke overlegstructuur en de financiën.

HOOFDSTUK 1

VISIE EN KERNWAARDEN

Visie en kernwaarden

Veiligheid en bescherming tegen geweld zijn universele mensenrechten. We staan met elkaar aan de lat voor veiligheid en bescherming tegen geweld. Alle professionals die in hun werk te maken krijgen met geweld in afhankelijkheidsrelaties zorgen samen met het huishouden eerst voor herstel van de directe veiligheid van betrokkenen. Daarom wordt altijd eerst samen een veiligheidsplan opgesteld. Daarin staat wat er nodig is om het nú veilig te maken. Dit veiligheidsplan is de rode draad bij het handelen van de professionals. Als het weer veilig is, kunnen de oorzaken van de onveiligheid aangepakt worden. Vervolgens worden maatregelen genomen voor herstel om op de lange termijn slachtoffers te beschermen en het risico van huiselijk geweld op de langere termijn te vermijden, te verminderen en te voorkomen. Daarmee werken we aan stabiele veiligheid die continu gemonitord wordt.

In alle fases van zorg (het organiseren van directe veiligheid, het werken aan het wegnemen van de oorzaken van de onveiligheid en het werken aan stabiele veiligheid) werken betrokken partners in het netwerk samen. Hierbij werken we volgens de visie 'gefaseerd samenwerken aan veiligheid'van Vogtländer & Van Arum (2016)[5]. Deze visie geeft helder weer wat de chronologische volgorde is van waar de hulp van de gezamenlijke professionals rond het gezin op gericht moet zijn.

Eerst de brand blussen, dan kijken naar de oorzaken van de brand en dan stappen zetten om branden blijvend te voorkomen. Als laatste wordt hulp geboden bij herstel, het verwerken van de verliezen en mogelijke trauma's.

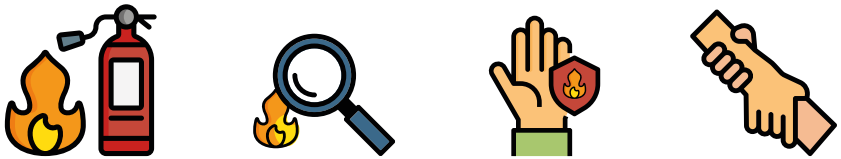

Probleem oplossen | **Oorzaak** Onderzoeken | Blijvend **Voorkomen** | **Hulp** bij nazorg

5 Gefaseerd samenwerken aan veiligheid

Werken vanuit gezamenlijke kernwaarden

In Gelderland Zuid werken we met een vijftal kernwaarden[6] die houvast bieden aan medewerkers. De ambitie van deze regioaanpak is dat de gezamenlijk bepaalde kernwaarden helpen om gewenst gedrag te laten zien en hierop te reflecteren. De kernwaarden zijn:

1. Wij zijn ons bewust van verschillen in geweld in huishoudens
2. Wij werken vanuit vertrouwen en partnerschap
3. Wat wij doen met en voor een huishouden is transparant
4. Wij spreken alle leden van een huishouden, met hun geschiedenis
5. Wij leren door samen te reflecteren

Wij zijn ons bewust van verschillen in geweld in huishoudens

Geweld in huishoudens verschilt, niet alleen qua ernst en frequentie van het geweld, maar ook of er sprake is van controle over de ander en de context waarin het geweld plaatsvindt. Er zijn duidelijke genderverschillen als het gaat om geweld in relaties. Ook mannen kunnen slachtoffer worden van geweld. Maar vrouwen ervaren meer en ernstiger geweld en de controle over hun leven door hun partner is veel groter. Deze verschillende soorten van geweld hebben ook verschillende gevolgen voor de betrokkenen. Naast geweld zijn andere onderliggende factoren, zoals schulden, uit de hand gelopen opvoedsituaties en psychiatrische problematiek van één van de ouders belangrijk om te onderscheiden in het zoeken naar de gewenste aanpak. Wij zijn ons ervan bewust dat een goede analyse van het soort geweld en de problematiek in het huishouden nodig is om gericht maatwerk te bieden.

Wij werken vanuit vertrouwen en partnerschap

Inwoners voelen dat zij de hoofdrol hebben, dat ze een gelijkwaardige partner zijn en respectvol worden benaderd. Op inwoners wordt vanuit partnerschap een beroep gedaan op het dragen van verantwoordelijkheid om gewenste verandering te bewerkstelligen. Inwoners ervaren dat de professionals hun uiterste best doen om hen en hun eventuele kinderen steeds goed te begrijpen (dat is immers wat partnerschap is).

Professionals bepalen niet voor, maar beslissen daar waar dat kan, met de inwoners samen over de afspraken in het veiligheidsplan. Soms vraagt een situatie erom dat hulpverlening de regie (tijdelijk) overneemt. Professionals zijn respectvol in het onderlinge contact en gaan uit van wederzijds vertrouwen. Bestuurders van organisaties en gemeenten ervaren dat zij partners zijn in hun gezamenlijke opdracht. Voor de wijze waarop er lokaal wordt samengewerkt is de betekenis van deze kernwaarde dat je je collega in zijn of haar expertise erkent en gezamenlijk optrekt als gelijkwaardige partners met eenzelfde doel.

6 Kernwaarden 2 t/m 5 zijn overgenomen uit de visie van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming. Op sommige punten zijn deze iets aangepast zodat het niet alleen toepasbaar is op jeugd en gezin, maar ook bij huishoudens zonder kinderen waarbij sprake is van geweld.

Wat wij doen met en voor een huishouden is transparant

Inwoners begrijpen wat wij zeggen. Wij praten in een gezamenlijke taal die helder en goed te volgen is. Voor inwoners moet vanaf het begin duidelijk zijn wanneer het niet aanvaarden van aangeboden hulp leidt tot bepaalde besluiten. Alle stappen moeten voor inwoners duidelijk en navolgbaar zijn. Wat wij in gemeenten en organisaties doen voor huishoudens moet duidelijk en transparant zijn. Dit gaat over de onderbouwing bij besluitvorming aan bijvoorbeeld de jeugdbeschermingstafel. En ook over samenwerkingsafspraken tussen organisaties, besteding van geld, het behandelen en leren van klachten en de onderbouwing bij data.

Wij spreken alle leden van een huishouden, met hun geschiedenis

We richten ons op alle leden van een huishouden en werken volgens het principe van '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'. Dit principe heeft een grondslag in onder andere de Jeugdwet en de Wmo. We richten ons niet alleen op het herstellen van de directe veiligheid, maar kijken ook naar de oorzaken van de ontstane onveiligheid om daarmee te werken aan herstel en blijvende veiligheid. Daarom is het van belang om alle leden van een huishouden te zien, inclusief de kinderen, met hun geschiedenis, om zo onbewuste en/of transgenerationele patronen van geweld te kunnen doorgronden en doorbreken. We zien en spreken alle belangrijke personen in en rond een huishouden, dus ook de volwassenen die een 'mee' opvoedende rol hebben in samengestelde gezinnen. Gezinsgericht werken vraagt niet alleen wat van professionals, maar ook van organisaties en gemeenten.

Wij leren door samen te reflecteren

Professionals hechten waarde aan het reflecteren op hun eigen handelen. Samen reflecteren gebeurt nu nog vaak binnen de organisatie. Daar willen we met deze kernwaarde verandering in aanbrengen. Professionals vanuit de lokale teams, jeugdzorg, Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming kunnen gezamenlijk methodische leerbijeenkomsten organiseren. Professionals leren door actief feedback op te halen bij inwoners en ervaringsdeskundigen. Maar we leren niet alleen door te reflecteren bij inwoners (plegers en slachtoffers), ervaringsdeskundigen en professionals. We leren ook van elkaar door te reflecteren als beleidsadviseurs van gemeenten, door actief goede voorbeelden met elkaar te delen en te reflecteren op genomen beleidskeuzes; welke verschillen zijn er met buurgemeenten of andere regio's in Nederland? Het gezamenlijk leren door te reflecteren met sleutelfiguren binnen organisaties en gemeenten is een mooie manier om elkaar beter te leren kennen en om van elkaar te leren.

HOOFDSTUK 2

FEITEN EN CIJFERS

Huiselijk geweld
feiten en cijfers

Kindermishandeling Landelijk

Minimaal 90.000 tot 127.000 kinderen (0-17 jaar) zijn jaarlijks slachtoffer van ten minste één vorm van kindermishandeling.
In elke klas heeft gemiddeld één kind te maken met kindermishandeling
(Bron Augeo)

50% van de bevolking heeft ooit huiselijk geweld meegemaakt

12% was ooit slachtoffer van dagelijks geweld
(Bron Augeo)

Kindermishandeling Regionaal

Bijna de helft van alle Veilig Thuis meldingen gaat over kindermishandeling *(bron VT GLD Z)*

Complexe scheidingen

Bij **50%** van de casussen van Jeugdbescherming Gelderland speelt complexe scheidingsproblematiek

In 2020 hebben **64** kinderen contact gehad met hun uitwonende ouder in het omgangshuis

Eén op de drie kinderen die slachtoffer is geweest van kindermishandeling gebruikt later zelf geweld *(Bron Augeo)*

Effecten zijn groot: intergenerationeel, trauma

Vier op de tien kinderen heeft traumatische klachten (bijv PTSS, depressie, angst)
(Bron: Verwey Jonker Instituut)

Geweld is overal

6453 keer advies gevraagd bij VT Gelderland Zuid in 2020

2839 keer een melding gedaan bij VT Gelderland Zuid in 2020

70% van de meldingen VT komt van **politie**

Vergeleken met rest NL meer adviezen, minder meldingen

Adviezen VT per 100.000 inwoners

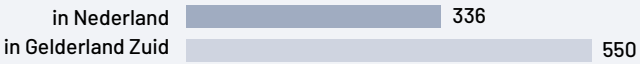

Meldingen VT per 100.000 inwoners

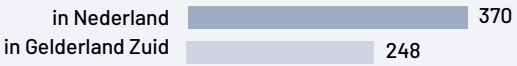

Geweld is vaak onzichtbaar

Ouderenmishandeling

Landelijk
Jaarlijks krijgt naar schatting 1 op de 20 ouderen met ouderenmishandeling te maken

Regionaal
In 2020 waren er 68 meldingen ouderen-mishandeling in Gelderland Zuid, dat is nog geen 2,5 %

Tijdelijk Huisverboden

55 tijdelijk huisverboden zijn in 2020 uitgevoerd in Gelderland Zuid

Eergerelateerd geweld

In 2020 **40** meldingen eergerelateerd geweld *(en 60 adviezen)*

(Bron: Veilig Thuis Gelderland Zuid)

Moviera

In 2020: In Gelderland Zuid zijn **67** vrouwen in (crisis) opvang en **57** kinderen opgevangen geweest

Ambulante trajecten: **134**

Zorgcoördinatie: **31** slachtoffers geholpen met **20** kinderen

Centrum Seksueel Geweld

In 2020 zijn er **203** consultatie en advies gesprekken geweest

Er is acute zorg verleend aan **137** personen

Mensenhandel

In 2020 **31** zorgtrajecten mensenhandel

Er waren **20** kinderen bij betrokken

Ervaringsverhaal[7]:

Annemoon van Noorden:

"Het taboe op huiselijk geweld is enorm"

"Huiselijk geweld was een rode draad in mijn leven. In mijn jeugd, in mijn relaties en op mijn werk. Dat het in mijn jeugd speelde, besefte ik toen niet. Ik dacht dat de spanningen tussen mijn ouders zo hoorden. Vele jaren later besefte ik pas dat het psychisch geweld was en welke sporen het had nagelaten. Dit patroon herhaalde ik in mijn relaties. Ik zocht steeds mannen op met wie ik de spanning en onveiligheid herhaalde. Toen ik bij Moviera werkte als hulpverlener en coördinator aanpak huiselijk geweld, had ik een stabiele en kalme relatie. Ik dacht dat ik het geweld achter me had gelaten. Na de bevalling van ons kind werd mijn partner echter ziek. Het geweld sloop toen onze relatie binnen. In het begin herkende niemand op mijn werk de signalen of wilde het zien, terwijl me dat enorm geholpen zou hebben. Ik schaamde me ontzettend dat me dit was overkomen. Ik zou toch beter moeten weten? Ik wilde niet toegeven dat het om geweld ging. Er zit al een enorm stigma op huiselijk geweld, en als hulpverlener binnen de aanpak huiselijk geweld kom je in een dubbel stigma. Terwijl we ons moeten realiseren dat geweld onderdeel is van het menszijn. Geweld zit zo in onze samenleving; het kan ons allemaal overkomen. Juist in deze sector zou iedereen daar bewust van moeten zijn. Dankzij mijn inzet is er meer aandacht voor de eigen ervaring van medewerkers en de kracht van ervaringsdeskundigheid binnen de hulpverlening.

Mijn ervaring zet ik projectmatig in, vooral bij opvangorganisaties. Ik geef trainingen, kijk naar processen in organisaties, ben als een detector die alert is op machtsongelijkheid en ga op zoek naar blinde vlekken. Het is belangrijk dat gemeenten het belang inzien van ervaringsdeskundigheid en hier budget voor vrijmaken. Want het begint bij geld. Als er geen financiële ruimte is, slaat een project dood. Vrijwilligers inzetten is een mooi onderdeel, maar ervaringsdeskundigheid draait juist ook om professionaliteit. Hulpverleners zijn ontzettend goed in materiële zaken en ondersteuning bij het stoppen van het geweld. Veiligheid staat bovenaan, maar slokt alle tijd op. Herstel komt daardoor in het gedrang. Ervaringsdeskundigen zijn in staat om cliënten uit te dagen en te motiveren om hun eigen kracht weer te omarmen. Zij weten als geen ander hoe moeilijk het is de spiraal te doorbreken, om je leven op te bouwen na geweld en de lange weg die dit is. In de afgelopen jaren zie ik keer op keer hoe huiselijk geweld meer schaamte veroorzaakt dan bijvoorbeeld verslaving of een psychiatrische aandoening. Terwijl daar ook vaak jeugdtrauma door huiselijk geweld onderligt. Het is een stigma binnen een stigma."

Annemoon van Noorden is projectleider bij Moviera, een organisatie die veiligheid in gezinnen en relaties wil herstellen en herhaling van geweld en misbruik wil verkleinen. Zij zet zich in om ervaringsdeskundigheid op de kaart te krijgen binnen de aanpak van huiselijk geweld.

7 Bron Movisie

HOOFDSTUK 3

STEVIGE BASIS REGIONALE VOORZIENINGEN

Stevige basis regionale voorzieningen

Het fundament van de regioaanpak is een stevige basis van regionale voorzieningen op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Regionaal ontvangt Nijmegen als centrumgemeente voor de Vrouwenopvang een bijdrage van de Rijksoverheid voor de aanpak van alle vormen van huiselijk geweld in de regio Gelderland Zuid (Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang, ook wel DU VO). Met deze bijdrage wordt een aantal voorzieningen voor slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties gefinancierd en dragen we bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen uit deze regioaanpak. Het gaat om de volgende voorzieningen:

- **Omgangshuis**
- **Veilig Thuis**
- **Moviera**
- **Centrum Seksueel Geweld**

hoofdstuk 6 gaat over de financiering van deze regionale voorzieningen. Gezien de beperkte schaal waarop sommige – vaak zeer complexe en zware problematiek – lokaal voorkomt, dienen deze voorzieningen op niveau van de sub-regio, regio of zelfs bovenregionaal georganiseerd en geborgd te worden. Deels door specialistische organisaties en kennis-centra en deels door kennis te verbinden aan aandachtsfunctionarissen. Het is van belang dat deze kennis op het niveau van de regio geborgd is en dat bekend is waar deze kennis te halen is, zodat deze ook laagdrempelig en snel ontsloten kan worden als een casus zich aandient.

In onze regio zijn verschillende samenwerkingspartners actief die expertise hebben op specifieke thema's. Hieronder lichten wij enkele (doel)groepen en thema's uit in relatie tot specifieke partners die wij als expertisecentrum zien en waarvan lokaal gebruik gemaakt kan worden:

- **Complexe scheidingen:** we stimuleren het opbouwen van een netwerk van expertise op dit thema door het organiseren van bijeenkomsten voor aandachtsfunionarissen complexe scheidingen. De coördinatie voor het versterken van de expertise van de lokale aandachtsfunctionarissen wordt regionaal belegd. Daarnaast vragen we Sterker Sociaal Werk om ouderbijeenkomsten in Gelderland Zuid te organiseren en een Omgangshuis te realiseren in regio Rivierenland;

- **Ouderenmishandeling:** Veilig Thuis heeft hierin een expertiserol en organiseert scholing en voorlichting. Veilig Thuis kan ondersteuning bieden bij het opzetten van lokale financiële allianties en bij lokale casuïstiek;

- **Eergerelateerd geweld:** Veilig Thuis heeft hierin een expertiserol, kan ondersteuning bieden bij lokale casuïstiek, organiseert voorlichting en draagt bij aan het vergroten van de kennis omtrent het thema bij de samenwerkingspartners in de regio. Aanvullend wordt er vanuit de regioaanpak scholing aangeboden op dit thema;

- **Stalking:** binnen Veilig Thuis wordt op dit moment extra deskundigheid opgebouwd rondom het thema stalking;

- **Mensenhandel:** de zorgcoördinatie is bij Moviera belegd. Politie Oost Nederland heeft een regionaal team mensenhandel van waaruit strafbare feiten worden aangepakt. Volgens het in 2018 opgestelde Interbestuurlijk Programma dient elke gemeente in 2022 een duidelijke en geborgde lokale aanpak van mensenhandel te hebben. Hieronder valt ook het thema seksuele uitbuiting;

- **Aanbod voor plegers:** Moviera speelt een belangrijke rol bij de (ambulante) begeleiding en (crisis)opvang van slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Slachtoffers van diverse vormen van geweld kunnen er terecht voor ondersteuning om het geweld duurzaam te stoppen. Hiertoe behoort ook de plegeraanpak die Moviera in de regio Noord Oost en Midden Gelderland aanbiedt. We onderzoeken of en hoe onze regio hierbij aan kan sluiten. Daarnaast heeft ook Kairos in onze regio expertise over en een aanbod voor plegers;

- **Slachtoffers seksueel geweld:** het Centrum Seksueel Geweld (CSG), Veilig Thuis (VT) en de GGD zijn betrokken bij dit thema (denk hierbij ook aan thema's als loverboys, vrouwenbesnijdenis en seksuele uitbuiting van vrouwen). Onze regio is komende periode deelnemer in het ondersteuningsaanbod vanuit het landelijke programma Geweld Hoort Nergens Thuis voor het doorontwikkelen van een regionale aanpak seksueel geweld.

HOOFDSTUK 4

VIER ACTIELIJNEN

Vier actielijnen

De regioaanpak 2021-2025 richt zich op het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld, waarbij vier actielijnen centraal staan:

1 Preventie en signalering

2 Expertise lokale teams

3 Helpende data

4 Samenwerking zorg en - veiligheidspartners

1 Preventie en signaleren geweld in afhankelijkheidsrelaties

Toelichting

Huiselijk geweld speelt zich af achter de voordeur en blijft lang verborgen voor de buitenwereld. Naast schaamte geven slachtoffers ook aan dat ze vaak de weg niet weten. Ze weten niet waar ze met hun vragen terechtkunnen. Ook omstanders moeten weten waar ze hun zorgen kunnen melden. Een alerte samenleving vraagt dan ook om een sterke lokale infrastructuur. Met een lokaal team dat zichtbaar is en niet alleen vraaggericht, maar ook actief op inwoners af kan stappen. En met samenwerkingspartners die bekend zijn bij inwoners en die elkaar kennen. We stimuleren professionals om breder te kijken dan hun eigen taak en zich bewust te zijn van gebeurtenissen in het gezin die geweld kunnen uitlokken, zoals ontslag, echtscheiding, ziekte en schulden.

Beoogd effect

Gemeenten en professionals dragen uit wat huiselijk geweld is en maken het breed bespreekbaar in de eigen gemeente. Zo betrekken we de samenleving bij de aanpak van huiselijk geweld.
Voor inwoners betekent dit dat zij weten waar ze met hun vragen terecht kunnen en dat huiselijk geweld eerder wordt gesignaleerd.

Hoe gaan we dit lokaal doen

De regioaanpak biedt kaders voor acties gericht op het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het is de lokale verantwoordelijkheid van alle gemeenten om aandacht bij lokale partners te genereren voor het melden van signalen en dit ook goed te borgen binnen gemeente en het lokaal team. In het lokale plan van aanpak maakt iedere gemeente in Gelderland Zuid afspraken met lokale partners over hoe gewerkt wordt aan acties die gericht zijn op preventie en signaleren van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Denk hierbij aan samenwerking met partijen als scholen, kinderopvang, welzijn, Jeugdgezondheidszorg (Kansrijke Start), sportverenigingen, huisartsen en paramedici. Dit kan door het organiseren van thema-, netwerk- en voorlichtingsbijeenkomsten of door het aangaan van een financiële alliantie op lokaal niveau voor het tegengaan van (financiële) ouderenmishandeling.

Lokaal zijn keuzes te maken over de inzet van werkzame opvoedondersteunende programma's met specifieke aandacht voor mishandeling wanneer ouders of kinderen signalen van beginnende of dreigende kindermishandeling afgeven. De lokale plannen en afspraken worden halverwege de looptijd van deze regioaanpak geëvalueerd waarbij gemeenten van elkaar kunnen leren.

Hoe gaan we dit regionaal doen

Om de lokale aanpak te ondersteunen, organiseren we op regionaal niveau het volgende:

- Informatie en scholingsmateriaal, middelen voor inzet Augeo, informatie over het gebruik van de meldcode, extra scholing voor aandachtsfunctionarissen of de inzet van Moviera. Gemeenten kunnen hiervoor verzoeken indienen bij de regionaal projectleider;

- Inzet van ervaringsdeskundigen ter ondersteuning van Ivan lokale teams, voor het maken van het lokaal plan van aanpak of bij het organiseren van lokale themabijeenkomsten. Gemeenten kunnen hiervoor verzoeken indienen bij de regionaal projectleider;

- Het vergroten van kennis bij jeugdigen via het project Kinderrechten in de Klas. Doel van dit project is het informeren van kinderen over kinderrechten en veilig opgroeien en het normaliseren van het praten over thuis, ook als het daar moeilijk is;

- (helpende) Data over geweld en onveiligheid (zie actielijn 3), zodat patronen van onveiligheid zichtbaar worden en gemeenten en lokale teams daarop signalering, preventie en inzet kunnen afstemmen.

2 Expertise lokale teams

Toelichting

Een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om krachtige lokale teams. Komende jaren is het zaak te investeren in de kwaliteit van de aanpak binnen de lokale teams. Met deze actielijn zetten we in op een goede toerusting van de lokale teams op hun rollen, taken en verantwoordelijkheden in het kader van de aanpak tegen geweld in afhankelijkheidsrelaties. In de regio hebben de gemeenten deze lokale wijk- en regieteams op verschillende manieren vormgegeven ofwel binnen de gemeentelijke organisatie zelf of door een gecontracteerde of gesubsidieerde organisatie. Met de term 'lokale teams' worden dan ook al deze verschillende vormen bedoeld.

Beoogd effect

Versterken van de lokale teams zodat deze huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld krijgen en het geweld kunnen stoppen en duurzaam kunnen oplossen.
Voor inwoners betekent dit dat het lokale team werkt aan het oplossen van onderliggende problemen die het risico op geweld in afhankelijkheidsrelaties vergroten.

Hoe gaan we dit lokaal doen

- Het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale teams wordt door alle lokale teams en gemeenten in Gelderland Zuid gehanteerd als basisdocument voor hun werkwijze en de benodigde kennis en expertise[8]. De bijbehorende zelfscan kan door gemeenten gebruikt worden om in beeld te brengen op welke items doorontwikkeling nodig is;
- Gemeenten kiezen ervoor om – conform het aandachtspunt uit het onderzoek van Toezicht Sociaal Domein uit 2019[9] - voor kwetsbare gezinnen te werken volgens één gezin, één plan, één regisseur (1G1P1R);
- Professionals werken outreachend, durven geweld bespreekbaar te maken en zorgen dat altijd met betrokkenen een veiligheidsplan is gemaakt;
- Om de cirkel van geweld duurzaam te doorbreken is het van belang om onderliggende problematiek als armoede, verslaving, trauma etc. aan te pakken. Deze risicofactoren worden meegenomen in het opstellen van een integraal plan en in het mobiliseren dan wel coördineren van passende zorg en ondersteuning;
- Er is een goede verbinding tussen de lokale teams en externe of regionaal georganiseerde expertise. Gemeenten organiseren lokaal kennismakingsbijeenkomsten en zorgen voor vaste contactpersonen waarmee makkelijk geschakeld kan worden en die aanvullend op zorg en ondersteuning laagdrempelig expertise kunnen inzetten;

8 Het betreft minimale eisen van de 5 basisfuncties sociale wijkteams
9 Rapport Toezicht Sociaal Domein

- Er is lokaal aandacht voor specifieke vormen van huiselijk geweld, zoals bijvoorbeeld ouderenmishandeling;
- Gemeenten faciliteren medewerkers van de lokale teams om deel te kunnen nemen aan de casussimulaties, leerbijeenkomsten en regionale scholingen;
- Het effect van het samen leren wordt vergroot door ervaringsdeskundigen of hulpverleners met ervaringskennis deel te laten nemen. Gemeenten kunnen hiervoor verzoeken indienen bij de regionaal projectleider;
- Lokale teams maken veelvuldig gebruik van de consultatie- en adviesfunctie van netwerkpartners om expertise toe te voegen en hun kennis te vergroten zodat inzet van zwaardere zorg wordt voorkomen.

Hoe gaan we dit regionaal doen

Om de lokale aanpak te ondersteunen, organiseren we op regionaal niveau het volgende:

- We leren samen van cases uit de praktijk. De professionals in de regionale en lokale netwerken leren in en van de praktijk door een gestructureerde vorm van casussimulatie met professionele ondersteuning. Hierbij zetten we ervaringsdeskundigen in voor een optimaal leereffect;
- Vanuit de regioaanpak zetten we het regionaal opleidings- en professionaliseringsprogramma (uniforme kennisbasis) voort en passen deze subregionaal toe voor de wijkteams in Rivierenland en Rijk van Nijmegen. Op deze wijze wordt recht gedaan aan de verschillen tussen de regio's. Denk hierbij aan de training Samen werken aan Veiligheid inclusief aandacht voor traumasensitief werken;
- We ontwikkelen regionale uniforme veiligheidsplannen en risicotaxatie-instrumenten voor lokaal gebruik en gemeenten implementeren deze;
- We zorgen dat voor elk lokaal team specialistische kennis beschikbaar is vanuit o.a. VT, GI's, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdzorg en (volwassen)hulpverlening.

Ten aanzien van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling hebben de lokale teams van gemeenten de volgende taken:

- het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling, en wanneer nodig op basis van het doorlopen van de stappen van de Meldcode een melding doen bij Veilig Thuis (en dit bespreken met de gezinsleden),
- het hebben van en/of zorgdragen voor het zicht op veiligheid in die casussen die door Veilig Thuis worden overgedragen aan de lokale teams,
- het bieden van en/of zorgdragen voor het inzetten van (specialistische vormen van) ondersteuning, hulpverlening en behandeling gericht op het bewerkstelligen van veiligheid, het wegnemen van de risicofactoren van huiselijk geweld en kindermishandeling en, indien nodig herstel.

Deze taken vloeien voort uit de Wmo2015. De Jeugdwet en de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

3 Helpende data

Toelichting

Uit de review blijkt dat er in de regio op dit moment geen volledig en betrouwbaar beeld is van patronen in onveiligheid op lokaal niveau en van de mate van multi-problematiek in gezinnen. Zo is er geen beeld van vormen van structureel cq. herhalend geweld in gezinnen of relaties. Professionals zijn primair gericht op het zo goed mogelijk optreden in individuele cases en niet zozeer op analyse en duiding van patronen van onveiligheid op populatieniveau. Data zijn belangrijk, veel data worden niet benut en dat is een gemiste kans. Koppeling van data geeft inzicht in patronen van (structureel) geweld en onveiligheid en de aanpak van die patronen is de drijfveer voor de aanpak van geweld in afhankelijkheids-relaties.

Beoogd effect

Helpende data zorgen voor betere signalering en het inzetten van risico-gestuurde en herstelgerichte zorg. Hiermee wordt het zicht op de problematiek vergroot en het handelingsvermogen van professionals versterkt.
Voor huishoudens waar geweld steeds terugkeert betekent dit dat zij beter in beeld zijn.

Hoe gaan we dit regionaal doen

In de periode 2021-2025 komen 'helpende data' stap voor stap beschikbaar voor de partijen in regio Gelderland Zuid. Hulpverleners krijgen zo beter zicht op de problematiek van en de risicofactoren bij huishoudens in hun werkgebied en de effectiviteit van de ingezette hulp. Met informatie over voorspellers en structurele patronen van onveiligheid kunnen lokale teams reflecteren op hun eigen inzet. Met informatie over patronen van onveiligheid, kunnen netwerkpartners samen reflecteren op de werking van het netwerk. Gecombineerd met casussimulaties geeft het inzicht in de onderlinge samenwerking en mogelijke knelpunten en succesfactoren. Helpende data dragen hiermee bij aan het stoppen van acuut geweld en het inzetten van herstelgerichte zorg. De data ondersteunen hulpverleners en beleidsmedewerkers in het samen leren van hun eigen handelen en de effecten van deze handelingen op de patronen van onveiligheid.

In de komende vier jaar wordt een ontwikkelgerichte benadering gevolgd om tot 'helpende data' te komen. Dit houdt in dat kleinschalig wordt gestart en de interventies breder worden ingezet als blijkt dat deze ook echt helpen en bijdragen aan het behalen van de doelen van de regioaanpak. Ook blijkt uit de review van de vorige regioaanpak dat er al veel informatie wordt geregistreerd die nog niet wordt gebruikt voor data-analyses. Het maken van een goede data-analyse vergt tijd en expertise.

De GGD inclusief Veilig Thuis, GI, Raad voor de Kinderbescherming, centrumgemeente Nijmegen, politie en het Veiligheidshuis beschikken gezamenlijk over veel relevante data en expertise. Om lokale partijen te ontzorgen, onderzoeken we of op één plek in de regio de opdracht belegd kan worden om systematisch de beschikbare data te verzamelen, te bundelen en te voorzien van duiding (analyse). Als blijkt dat gewerkt kan worden vanuit een eenduidige data-set onderzoeken we in eerste instantie of we deze opdracht kunnen beleggen bij GGD Gelderland Zuid.

De afgelopen jaren is informatie over huiselijk geweld en kindermishandeling steeds verder verrijkt. Het CBS heeft in 2019 een impactmonitor Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling uitgebracht. Deze laat op structurele basis zien hoe het er in Nederland voor staat met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en wat de impact is van deze aanpak op de levens van de betreffende mensen. Verwey Jonker heeft in 13 VT regio's[10] onderzoek gedaan naar risicofactoren van huiselijk geweld. Het Verwey Jonker Instituut voert in 2021 en 2022 ook in onze regio dit onderzoek uit. En levert resultaten op maat voor onze regio op. Daarnaast wordt vanuit de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming een ketenmonitor opgezet, waarin wordt gewerkt aan regionale beleidsinformatie en eenduidige informatieverstrekking.

Op dit moment is het nog niet toegestaan om data vanuit Veilig Thuis te koppelen aan data van de gemeenten. Door een aangekondigde wetswijziging is dit naar verwachting vanaf 2023 wel mogelijk. Zodra dit mogelijk is, kijken we ook opnieuw naar de mogelijkheden in het kader van deze opgave.

Hoe gaan we dit lokaal doen

Het is de intentie dat over vier jaar iedere gemeente in de regio structureel gebruik maakt van een vorm van helpende data. Het aanbod van 'helpende data' wordt structureel onderdeel van het werk door jaarlijks een analyse met het lokale team te bespreken. Professionals hebben behoefte aan andere informatie dan beleidsmedewerkers en vaak ook op een ander abstractieniveau. Bij het opstellen van data-analyses wordt uitgegaan van de behoefte van de gebruikers en deze worden vroegtijdig betrokken bij de voorbereiding van de data-analyses. De problematiek van huiselijk geweld en kindermishandeling kenmerkt zich door de taaiheid en de lange termijn patronen. De data-analyse moet daarom de professional ook op lange termijn helpen.

10 Kwestie van lange adem - Verwey-Jonker Instituut

4 Samenwerking zorg- en veiligheidspartners

Toelichting

Een belangrijke voorspeller van de effectiviteit en kwaliteit van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is de wijze waarop en de intensiteit waarmee partijen in het netwerk samenwerken. Niet één professional of organisatie is eigenstandig in staat om patronen van geweld of onveiligheid te doorbreken, te stoppen en om te zetten naar duurzame veiligheid. In de netwerksamenwerking die we nastreven, werken zowel professionals jeugdzorg als volwassenzorg met elkaar samen, evenals zorg- en veiligheidsprofessionals en de professionals in de strafrechtsketen.

Samenwerking in keten van zorg en straf

In huishoudens waar sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling is vaak complexe problematiek. Om de veiligheid in gezinnen te herstellen is het noodzakelijk dat alle partijen vanuit de zorg en strafrechtsketen met elkaar samenwerken. Dit is vanzelfsprekender gezegd dan gedaan. Uit cijfers van Veilig Thuis blijkt dat de politie een van de belangrijkste signaleerders van huiselijk geweld en kindermishandeling is. De politie wordt ingeroepen door slachtoffers om bescherming te bieden in bedreigende situaties, maar ook buren of betrokkenen melden bij de politie. De politie signaleert deze zorgelijke situaties bij Veilig thuis. Vervolgens doet Veilig thuis onderzoek of stelt voorwaarden over veiligheid in afstemming met samenwerkingspartners.

Strafrechtelijke inzet lost de problemen niet op, maar kan wel de zet zijn om gedwongen hulp in te kunnen zetten of om slachtoffers te beschermen. De samenwerking tussen zorg en straf op casusniveau vindt veelal plaats in het Zorg-en Veiligheidshuis. Belangrijk onderdeel van de aanpak is een gezamenlijk beeld van de minimaal vereiste veiligheid binnen een gezinssysteem. Ook is de samenwerking tussen ZSM (betekenisvolle afhandeling van veelvoorkomende criminaliteit) en Veilig Thuis verder vormgegeven. Concreet betekent dit dat Reclassering Nederland voordat zij de officier van justitie adviseert over het vervolgtraject of de afdoening, telefonisch contact heeft met Veilig Thuis om te vernemen of er vanuit zorgperspectief nog zaken van belang zijn om te betrekken bij de strafafdoening.

Beoogd effect

In Gelderland Zuid werken we toe naar een netwerkorganisatie met partners die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties. Voor huishoudens betekent dit dat hun hulpvraag integraal wordt opgepakt en dat hulpverleners met hen en hun netwerk samenwerken.

Hoe gaan we dit regionaal doen

De komende jaren voelen professionals zich meer en meer onderdeel van het netwerk. We verleggen onze focus van de afzonderlijke organisatie-doelen en belangen van partners naar de prestatie van het netwerk. Partijen laten zich rondom een huishouden organiseren en werken vanaf de start samen met het gezin en diens netwerk. Dit bereiken we door:

- Het inrichten van een 'toekomsttuin' in elke subregio. Enerzijds als onderdeel van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming waarbij Veilig Thuis, GI's en Raad voor de Kinderbescherming samenwerken met de lokale teams. Anderzijds onderzoeken we in Gelderland Zuid ook op welke wijze we volwassenzorg onderdeel kunnen laten uitmaken van de netwerkorganisatie. In de toekomsttuin wordt dit vraagstuk meegenomen. Ook wordt met de toekomsttuin aangesloten bij het onlangs verschenen toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Dit scenario betekent een ingrijpende wijziging van het zorglandschap. Doel is minder werken vanuit sectorale wetgeving en protocollen; en meer vanuit wat het huishouden nodig heeft om het blijvend veilig te maken. Dit vraagt om een heldere bestuurlijke opdracht die we komende jaren verder uit gaan werken. Een projectleider zal voor beide regio's deze opdracht oppakken. Vanuit de regioaanpak reserveren we middelen om de toekomsttuinen te ondersteunen;
- We faciliteren leerbijeenkomsten tussen lokale teams en vaste contactpersonen van Veilig Thuis. Op termijn is er een mogelijkheid deze leerbijeenkomsten uit te breiden met deelnemers vanuit bijvoorbeeld onderwijs, GI, Raad voor de Kinderbescherming, etc. om zo verbinding te houden met de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming. Onlangs zijn de samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis opnieuw afgestemd, zodat ze goed aansluiten bij de afspraken in deze regioaanpak. Een overzicht van wijzigingen is opgenomen in bijlage 4;
- De opgedane ervaringen in de pilot MDA++ worden meegenomen in deze regioaanpak. De werkzame elementen uit de pilot zullen gaan landen bij de lokale teams, de regieteams, het Zorg en Veiligheidshuis en in de toekomsttuinen;

In de MDA++ aanpak zijn de volgende werkzame elementen geformuleerd:

- Aan tafel bij het huishouden bij de start van het traject;
- Scoren van veiligheid en benoemen van drie acties;
- Alle leefdomeinen zijn in beeld en namens de gemeente zit iemand aan tafel met mandaat en zicht op alle gemeentelijke interventies;
- Langdurig casemanagement (vast aanspreekpunt voor het gezin of huishouden) waarbij de intensiteit kan variëren gedurende het traject.
- Het betrekken van ervaringsdeskundigen, bijvoorbeeld een pleger.

- We zorgen voor samenwerking en verbinding tussen zorg en veiligheid op zowel casusniveau als managementniveau. We dragen zorg voor afstemming met en samenwerking tussen zorg en de strafrechtsketen:

- We zetten in op doorontwikkeling van een regionale aanpak tegen seksueel geweld (inclusief aanpak jeugdprostitutie en loverboys);

- Op dit moment loopt in onze regio het Actieoverleg. In dit overleg van politie, Veilig Thuis en de Officier van Justitie wordt informatie gedeeld en geduid, worden risico's en kansen op de veiligheid gewogen en verschillende routes op de aanpak uitgewerkt. Het overleg leidt tot heldere besluiten over wie wat doet en hoe de monitoring plaats zal vinden. De Raad voor de Kinderbescherming en de reclassering sluiten aan waar nodig of op eigen initiatief.

Hoe gaan we dit lokaal doen

De samenwerking met netwerkpartners is in iedere gemeente op lokale wijze georganiseerd. In het lokale plan van aanpak worden de lokale ontwikkelpunten benoemd om (nog) beter als netwerkorganisatie samen te werken.

- Deze ontwikkelpunten krijgen een plek in het opleidingsprogramma, via bijeenkomsten als leertafels en door te zorgen voor korte lijnen (vaste contactpersonen);

- Iedere gemeente maakt inzichtelijk welke vaste contactpersonen er zijn bij o.a. politie, GI's, Raad voor de Kinderbescherming, VT en de gemeenten houden dit overzicht zelf actueel;

- De komende jaren richten lokale teams zich op het daadwerkelijk aanpakken van onderliggende problematiek zoals armoede en verslaving omdat dit bijdraagt aan het werken aan structurele veiligheid binnen het huishouden;

- In Gelderland Zuid wordt gestart met toekomsttuinen, waarop alle gemeenten goed aangesloten zijn.

HOOFDSTUK 5

ORGANISATIE

Organisatie

In dit hoofdstuk gaan we in op wat er qua ambtelijke en bestuurlijke organisatie, middelen en communicatie nodig is om de doelstellingen van deze regioaanpak te halen.

Ambtelijke borging

Gedurende de looptijd van de regioaanpak is er een projectleider huiselijk geweld en kindermishandeling. De projectleider is twee dagen per week in dienst bij de gemeente Nijmegen. Het is belangrijk om binnen onze veiligheidsregio en beide jeugdhulpregio's onderlinge samenhang verder te verstevigen. Dit draagt bij aan een succesvolle regioaanpak.
Hiervoor organiseert de projectleider onder andere vier keer per jaar een ambtelijke meet-up huiselijk geweld en kindermishandeling voor alle gemeenten in Gelderland Zuid. Daar wordt gerapporteerd over de voortgang van de regioaanpak en er wordt thematisch aandacht besteed aan verschillende onderdelen van de regioaanpak. Ook wordt van elkaar geleerd door het delen van goede voorbeelden bij gemeenten.
Afhankelijk van de agenda worden ook netwerkpartners uitgenodigd voor dit overleg.

De projectleider is aangesloten op de werkgroep Zorg en Veiligheid in Rivierenland en op de werkgroep Jeugdhulp met verblijf, Zorg en Veiligheid in Rijk van Nijmegen. De projectleider organiseert twee keer per jaar een overleg op sub-regioniveau voor de coördinatoren en medewerkers van de lokale teams en Veilig Thuis. Mogelijk sluiten in de toekomst ook vertegenwoordigers van de GI's, de Raad voor de Kinderbescherming en volwassenhulpverlening zoals GGZ en Moviera aan.

Bestuurlijke borging

Het monitoren van de voortgang van de regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling lijkt op zijn plek te zijn in de bestuurlijke werkgroep Zorg en Veiligheid Gelderland Zuid. De wethouder Zorg van centrumgemeente Nijmegen is bestuurlijk portefeuillehouder van de regioaanpak.
De bestuurlijke werkgroep heeft de opdracht om te kijken naar de overlegstructuren op het gebied van zorg en veiligheid en een nieuw voorstel te doen. Huiselijk geweld en kindermishandeling wordt hier in meegenomen. Halverwege de looptijd van de aanpak rapporteert de projectleider over de voortgang aan de bestuurlijke werkgroep. Tussentijds worden de bestuurders meegenomen bij relevante ontwikkelingen.

Communicatie

Er wordt gewerkt met een nieuwsbrief vanuit de regioaanpak om professionals te informeren over relevante ontwikkelingen. Deze nieuwsbrief verschijnt gemiddeld eens per kwartaal. Gemeenten en netwerkpartners kunnen zelf ook goede voorbeelden aandragen om op te nemen in de nieuwsbrief. Moviera en Veilig Thuis hebben vanuit hun subsidie de opdracht om jaarlijks aandacht te besteden aan de week zonder geweld, de week tegen kindermishandeling, de week tegen ouderenmishandeling en Orange the world (eind november - begin december. Dit gebeurt in overleg met de regionaal projectleider. Er wordt ook gekeken hoe lokale gemeenten hier goed bij aan kunnen sluiten.

Middelen

Naast de lokale budgetten is er vanuit centrumgemeente Nijmegen regionaal budget beschikbaar voor de uitvoering van de regioaanpak. Het betreft de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU VO). De 35 centrumgemeenten ontvangen jaarlijks een Rijksbijdrage. Deze middelen zijn bestemd voor de aanpak van huiselijk geweld in de zogenaamde 'vrouwenopvangregio/huiselijk geweld regio'. VWS heeft aangegeven de financiering van de 'vrouwenopvang/huiselijk geweld' via de centrumgemeente-constructie in stand te willen houden onder de voorwaarde dat er in de regio sturing en samenhang in het beleid komt en er consensus is over inzet van het (regionale) budget. Van belang om te melden is dat de hoogte van de begrote DU VO onderhevig is aan bijstellingen door het Rijk. Bijvoorbeeld de bijstellingen van de Rijksuitkering door actualisaties van de maatstafaantallen. Hierdoor treedt een wijziging op in de verdeling van het landelijk (macro)budget over de centrumgemeenten. Daarnaast is de hoogte afhankelijk van afspraken die landelijk in bestuurlijk overleg via de VNG worden gemaakt over uitnames voor specifieke doeleinden voor landelijk te organiseren specialistische voorzieningen. Ook komt het voor dat er (tijdelijk) Rijksbudget wordt toegevoegd door het Ministerie die samenhangen met via de VNG gemaakte afspraken.

De uitkering die de centrumgemeente van het Rijk krijgt, is taakstellend. Dit houdt in dat zowel de centrumgemeente als de regiogemeenten geen budget toevoegen aan dit decentralisatiebudget. Bij (dreigende) tekorten dient her prioritering plaats te vinden. Door allerlei omstandigheden kan het jaarresultaat fluctueren. Mochten er wijzigingen plaatsvinden in de uitkering die Nijmegen krijgt van het Rijk dan kan dit ook consequenties hebben voor de bijdragen vanuit Gennep, Maasdriel en Zaltbommel. In dat geval zal er overleg plaatsvinden tussen de genoemde gemeenten.

Raming middelen	Raming 2021-2025	Opmerkingen
Veilig Thuis (centrumgemeente bijdrage)	€ 1.900.000,-	Centrumgemeente bijdrage uitvoering wettelijke taken. In 2021 is de subsidie van de chatfunctie Veilig Thuis ook opgenomen. Tevens is wat ruimte opgenomen om indexeringen van de GGD op te kunnen vangen
Centrum Seksueel Geweld (aandeel Gelderland Zuid)	€ 120.000,-	
Moviera	€ 2.355.000,-	Gaat over de opvang, crisis-opvang, ambulante trajecten, preventie, zorgcoördinator mensenhandel, initiatieven als kinderen in de opvang en pleger-aanpak
Omgangshuis Rijk van Nijmegen en Rivierenland	€ 235.000,-	
Budget uitvoering actielijnen regio-aanpak inclusief expertise specifieke thema's	€ 854.287,-	Trainingen lokale teams, expertiserol ouderenmis-handeling en eergerelateerd geweld, ambtelijke inzet, procesbegeleiding samen leren, toeleiding plegers zorg Kairos
Verrekening Gennep VT	€ 55.307,-	
Totale kosten	€ 5.519.594,-	
Beschikbaar		
Bijdrage Maasdriel (excl. VT en Moviera muv Aware)	€ 59.915,-	
Bijdrage Zaltbommel (excl. VT en Moviera muv Aware)	€ 67.254,-	
DU VO bedrag decembercirculaire 2020	€ 5.392.425,-	
Totaal	€ 5.519.594,-	

BIJLAGEN

Bijlage 1: Hoe definiëren we huiselijk geweld en kindermishandeling?

We hebben het over geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Huiselijk geweld – Het lichamelijk, seksueel of psychisch geweld door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Met als verschijningsvormen: (ex-) partnergeweld (waaronder ook stalking en seksuele mishandeling), ouderverstoting, ouderenmishandeling (waaronder ook financiële uitbuiting en ontspoorde mantelzorg), eergerelateerd geweld (denk aan: eerwraak, genitale verminking, vrouwenbesnijdenis, huwelijksdwang en achterlating) en kindermishandeling.

In dit kader hanteren we de term 'huiselijke kring' zo breed mogelijk, aangezien het ons gaat om het voorkomen dan wel tegengaan van geweld dat vanuit het gehele spectrum van de sociale omgeving van een slachtoffer kan plaatsvinden. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan (digitaal) seksueel geweld (loverboy-problematiek, sexting, prostitutie), of andere vormen van fysieke, financiële en economische uitbuiting (mensenhandel).

Kindermishandeling - Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders (in huiselijke kring) of andere personen (bijvoorbeeld op school of in het verenigingsleven) ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en psychisch letsel.

Het betreft hier dus elke vorm van mishandeling die voor een kind bedreigend of gewelddadig is, waardoor bijvoorbeeld ook vormen van kindermishandeling die ontstaan zonder dat er direct sprake is van huiselijk geweld (bijvoorbeeld verwaarlozing) onder de definitie van kindermishandeling valt.

Bijlage 2: Regio-indeling

De regio Gelderland Zuid bestaat uit 15 gemeenten. Het werkgebied omvat ruim 536.000 inwoners. Binnen Gelderland Zuid zijn er twee subregio's: de regio Rivierenland en Rijk van Nijmegen. Regio's werken op dit schaalniveau intensief samen, onder andere voor de inkoop van de jeugdhulp en Wmo. Voor de regio Rivierenland vormen Maasdriel en Zaltbommel hier een uitzondering op. Zij hebben samen hun eigen inkoop geregeld. Voor wat betreft coördinatie mensenhandel, crisis(opvang) en de bijbehorende ambulante trajecten vallen zij onder de centrumgemeente Den Bosch. Een uitzondering vormen de AWARE[1] trajecten van Moviera, hier maken zij wel gebruik van. Voor alle andere onderdelen van de regioaanpak doen zij mee met de regio Gelderland Zuid. Voor de verrekening van de DU VO-bijdrage hebben Maasdriel en Zaltbommel afspraken gemaakt met de centrumgemeenten Den Bosch en Nijmegen. Maasdriel en Zaltbommel betalen rechtstreeks het centrumgemeente-aandeel voor Veilig Thuis aan de GGD Gelderland Zuid.

Binnen Rijk van Nijmegen[2] is de gemeente Mook en Middelaar een uitzondering. Voor huiselijk geweld en kindermishandeling behoort zij bij de centrumgemeente Nijmegen. Zij behoort echter tot een andere veiligheidsregio, een andere GGD en een andere Veilig Thuis regio. Om die reden heeft deze gemeente een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met GGD Gelderland Zuid voor de uitvoering van de Veilig Thuis-taken en doet zij verder met alle onderdelen van de regioaanpak Gelderland Zuid mee. Dit geldt echter niet voor werkafspraken in het kader van complexe scheidingen omdat Mook en Middelaar tot arrondissementsregio Roermond behoort.

Gennep behoort voor het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling officieel tot de regio Rijk van Nijmegen. Zij maakt gebruik van het aanbod van Moviera. Voor de overige onderdelen van de regioaanpak doet zij mee met de regio Noord-Limburg. Hiervoor zijn afspraken met Gennep vastgelegd.

In de tabel op de volgende pagina ziet u een overzicht van de regio's waar Maasdriel, Zaltbommel, Gennep en Mook en Middelaar voor het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling mee te maken hebben.

1 AWARE is de naam van een alarmeringssysteem dat in Nederland gebruikt wordt ter bestrijding van huiselijk geweld.
2 Wijchen doet voor de inkoop van de jeugdhulp en WMO niet voor alle onderdelen met Rijk van Nijmegen mee.

Gemeente	Huiselijk geweld regio	Veiligheidsregio Gelderland Zuid / GGD regio
Gennep Doet niet mee met regioaanpak GZ	• Zelfde huiselijk geweld regio • Maakt gebruik van Moviera • Sluit voor VT en regioaanpak aan bij regio Noord-Limburg	Andere GGD en veiligheidsregio
Maasdriel Doet wel mee met regioaanpak GZ	• Huiselijk geweld regio Den Bosch • Sluit voor alle onderdelen van de regioaanpak bij Gelderland Zuid aan • Maakt geen gebruik van Moviera behalve: AWARE inclusief ambulante trajecten	Zelfde GGD en veiligheidsregio
Mook en Middelaar Doet wel mee met regioaanpak GZ	• Zelfde huiselijk geweld regio • Sluit voor VT en regioaanpak aan bij regio Zuid-Gelderland	Andere GGD en veiligheidsregio Rechtbank arrondissementsregio Roermond. Dus doet niet mee met werkafspraken ihkv complexe scheidingen.
Zaltbommel Doet wel mee met regioaanpak GZ	• Huiselijk geweld regio Den Bosch • Sluit voor alle onderdelen van de regioaanpak bij Gelderland Zuid aan • Maakt geen gebruik van Moviera behalve: AWARE inclusief ambulante trajecten	Zelfde GGD en veiligheidsregio

Bijlage 3: Nationale en Internationale wetgeving

Nationaal

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015

In de Wmo 2015 staat dat elke burger recht heeft om vrij te zijn van het risico op geweld in huiselijke kring. Er moet voor iedereen in de thuissituatie – en, als dat niet kan, elders – een veilige plek zijn. De Wmo 2015 bevat ook nadrukkelijk de opdracht om huiselijk geweld te voorkomen. Gemeenten hebben daarmee een grotere rol gekregen bij de aanpak van geweld in huiselijke kring. In de Wmo 2015 wordt een brede definitie van (slachtoffers van) geweld in huiselijke kring gehanteerd. Zowel vrouwen als mannen, minderjarigen en ouderen, moeten door alle gemeenten worden beschermd en ondersteund. Verder kent de Wmo 2015 de eis van landelijke toegankelijkheid: een persoon die veilige opvang nodig heeft, kan ook in een andere gemeente terecht.

Jeugdwet

Met de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 is de verantwoordelijkheid voor de aanpak van kindermishandeling nadrukkelijker dan voorheen bij de gemeenten komen te liggen. Tot 2015 hadden gemeenten vooral taken in de preventie van kindermishandeling. Nu zijn ze verantwoordelijk voor het hele spectrum: signalering, diagnostiek, hulp en behandeling bij kindermishandeling.

Wet Tijdelijk Huisverbod (9 oktober 2008)

Volgens de Wet Tijdelijk Huisverbod mag een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen zijn of haar woning niet meer in. De pleger mag in die periode ook geen contact opnemen met de partner of de kinderen. Dit tijdelijke verbod geeft een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen. Het huisverbod kan ook worden opgelegd bij kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. Het huisverbod wordt opgelegd door de burgemeester via een beschikking en kan worden verlengd tot maximaal vier weken. Een uithuisgeplaatste die zich niet aan het huisverbod houdt, kan maximaal twee jaar gevangenisstraf krijgen of een taakstraf.

De Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (1 juli 2013)

De wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht organisaties en individuele beroepsbeoefenaren in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie met een meldcode te werken. Deze verplichte meldcode

betreft alle geweld in afhankelijkheidsrelaties: huiselijk geweld, kindermishandeling, ouder(en)mishandeling, eergerelateerd geweld (waaronder huwelijksdwang, achterlating in land van herkomst) en vrouwelijke genitale verminking. De wet is binnen de gemeenten van toepassing op ambtenaren die betrokken zijn bij de uitvoering van de Leerplichtwet. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de meldcode bij organisaties in de kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Op 1 januari 2019 is de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling aangepast. Professionals worden verplicht vermoedens van acute of structurele onveiligheid bij Veilig Thuis te melden. Veilig Thuis krijgt hiermee een zogenaamde radarfunctie: onveilige situaties komen eerder en langer op de radar van Veilig Thuis.

Strafrechtelijke aanpak

Politie en Openbaar Ministerie hebben in de afgelopen jaren veel werk gemaakt van een andere aanpak van huiselijk geweld. Sinds 1 juni 2010 vervangt de Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld (2010A010) van het Openbaar Ministerie de Aanwijzing huiselijk geweld uit 2003. Deze aanwijzing stelt regels omtrent de opsporing en vervolging van huiselijk geweld en eergerelateerd geweld. Daarbij worden randvoorwaarden geformuleerd voor onder andere de invulling van lokale samenwerking tussen politie, OM en reclassering.

Huisvestingswet (1 januari 2015)

Volgens de Huisvestingswet moeten gemeenten urgentie verlenen aan slachtoffers van geweld die in de opvang verblijven (artikel 12).
Als gemeenten een urgentiesysteem hebben, moeten ze slachtoffers van huiselijk geweld voorrang geven. Een aantal gemeenten in onze regio heeft afspraken met de corporaties gemaakt over aantallen urgentiewoningen, ook voor bijzondere doelgroepen (opstap-regeling).

Internationale wetgeving

Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (20 nov 1989)

- Ratificering door Nederland op 8 maart 1995.
- De Kinderombudsman monitort de naleving door Nederland.
- Artikel 19 is specifiek gewijd aan kindermishandeling. Bescherming tegen kindermishandeling:

Het kind heeft recht op bescherming tegen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling en verwaarlozing zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid neemt maatregelen ter preventie en signalering hiervan en zorgt voor opvang en behandeling.

Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (verdrag van Istanbul)

- Ratificering door Nederland op 9 juni 2015.
- Doel van het verdrag: een krachtige impuls geven aan het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Met de ratificering is Nederland verplicht maatregelen te treffen om geweld te voorkomen, slachtoffers te beschermen en daders te berechten en te bestraffen. Zo wordt geprobeerd het geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld op pan-Europees niveau verder terug te dringen.

- De verplichtingen die uit het verdrag voortvloeien stemmen overeen met Nederlands beleid voor de aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de voorzieningen die daartoe in Nederland zijn getroffen, zoals vastgelegd in de Wmo 2015.

Afstemming met landelijke ontwikkelingen

De regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling speelt zich af in een context die volop in ontwikkeling is. Verschillende landelijke en regionale programma's dragen bij aan de ambitie van de regioaanpak:

Nationaal programma GHNT Het nationaal ondersteuningsprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis is eveneens gericht op de doelstelling om huiselijk geweld en kindermishandeling te stoppen, terug te dringen en de schade te beperken. De regioaanpak 'Samen voor Veiligheid' Gelderland Zuid is de regionale vertaling van dit landelijke programma.

Nationaal programma Zorg voor de Jeugd Het nationaal programma Zorg voor de Jeugd is erop gericht om de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar beter te maken. Actielijn vier 'Effectieve jeugdbescherming' draagt in het bijzonder bij aan actielijn vier van de regioaanpak, doordat deze zich richt op het beschermen van jongeren in gevaar.

Kansrijke start – Eerste 1000 dagen Het nationaal programma Kansrijke start is erop gericht om kinderen van vandaag en de volwassenen van morgen een betere kans te bieden. Het richt zich op ongeveer 14% van de kinderen in Nederland met een 'valse' start door vroeggeboorte, een te laag geboortegewicht of een combinatie van beide. Het programma is eveneens gericht op het beperken van de schade van risicovol ouderschap.

Veiligheid Voorop! Dit is een nationale ontwikkelagenda van Justitieorganisaties en Veilig Thuis, van waaruit regionaal en op maat wordt geïnvesteerd in passende hulp en het aanpakken van plegers, waarvoor een optimaal samenspel van zorg- en justitieorganisaties vereist is.

Bijlage 4: Wijzigingen in de Bestuurlijke Samenwerkingsafspraken per april 2021

De huidige samenwerkingsafspraken Veilig Thuis en gemeenten (april 2020) zijn hier te raadplegen. Inmiddels is een aantal onderdelen uit de afspraken achterhaald. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de benodigde aanpassingen. Na vaststelling van de regioaanpak wordt de meest recente versie van de samenwerkingsafspraken op de website van Veilig Thuis geplaatst.

- **Pag 3** Samen Doen is opgeheven per december 2020. In hoofdstuk 10 meer over het vervolg (pag. 25)
- **Pag 4** Noemen van de nieuwe regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2021-2025
- **Pag 5** Uitvoering Tijdelijk Huisverbod is per 1-1-2021 overgeheveld van Bijzondere Zorg naar Veilig Thuis
- **Pag 5** Bij een verzoek om voorlichting wordt altijd afgestemd met ketenpartner
- **Pag 7** Uitleg chatfunctie bij Veilig Thuis gestart per 1-6-2021
- **Pag 11** Werkwijze team politiemeldingen is definitief vastgesteld
- **Pag 11** Uitleg overige zorgmeldingen bij de politiemeldingen. Nieuwe werkwijze per 1-4-2021
- **Pag 11** Bij spoed en crisis: indien nodig zet VT ambulante spoedhulp in en geeft lokaal team achteraf beschikking af (idem pag. 13)
- **Pag 12** Uitleg Actieoverleg waar VT aan deelneemt
- **Pag 18** Verwijzing naar afsluitbrief na monitoring
- **Pag 18** Bij een overdracht aan een GI monitort VT niet
- **Pag 21** Onder D: Er wordt gewerkt met getrainde aandachtsfunctionarissen (lidmaatschap LVAK niet verplicht)
- **Pag 22** Uitleg hoe VT, regionaal projectleider HGKM en beleidsadviseur VT van centrumgemeente Nijmegen zicht houden op de escalaties
- **Pag 25** Omschrijving welke bijeenkomsten worden gehouden tussen VT, gemeenten, vertegenwoordigers lokale veld en andere ketenpartners (i.p.v. Samen Doen)
- **Pag 26** De werkgroep Samenwerkingsafspraken (VT, de regionaal projectleider en de beleidsadviseur) is verantwoordelijk voor het actualiseren van de samenwerkingsafspraken en de bijlagen (voorheen was dit Samen Doen)
- **Pag 32** De escalaties worden jaarlijks besproken in de werkgroep Samenwerkingsafspraken
- **Pag 38-41** Brieven overdracht na veiligheidsbeoordeling, onderzoek, voorwaarden & vervolg zijn aangepast
- **Bijlage 5** Samen Doen – verwijderd

  Bijlage 6 MDA++ - verwijderd

  Bijlage 9 Brief overdracht na afronden monitoring - toegevoegd

Bijlagen 5: Voorbeelden regionale activiteiten

Preventie en signalering	Expertise lokale teams	Helpende data	Samenwerking veiligheidspartners
Het bevorderen van voorlichting over sexting en grooming in het voorgezet onderwijs en eventueel in het MBO.	Trainingen eergerelateerd geweld	Deelname onderzoek Verwey Jonker Instituut	Leerbijeenkomsten lokale teams met Veilig Thuis en op termijn met scholen, GI en Raad voor de Kinderbescherming, etc.
Vergoeden van lidmaatschap Augeo	Uniforme veiligheidsplannen en risicotaxatie-instrumen-ten	Aansluiten bij keten-monitor Gelderse Verbeteragenda	Inrichten toekomsttuinen
Afstemming politie en ondersteuningsteams (VO) scholen	Training Samen Werken aan Veiligheid	Op basis van thema's in ambtelijk meet-up bijbeho-rende data bespreken	Doorontwikkeling regionale aanpak tegen seksueel geweld (inclusief aanpak jeugdprosti-tutie en loverboys).
	Gezamenlijke casuïstiek bespreking (lokale teams en partijen)	Onderzoek naar werken met een eenduidige data-set	Samenhang en regie in de aanpak complexe scheidingen.
	Training trauma-sensitief werken	Gebruik van data uit de impactmonitor CBS	Versterkte samenwerking tussen jeugdhulp, jeugdbescherming en volwassenen-GGZ.
			Aansluiten bij doorontwikkeling aanpak mensenhandel vanuit Veiligheidsbeleid.

Bijlage 6: Voorbeelden lokale activiteiten voor gemeenten

Preventie en signalering	Expertise lokale teams	Helpende data	Samenwerking veiligheidspartners
Kinderrechten.NU op scholen	Scholing aandachtsfunctionarissen	Sessie per gemeente aan de hand van lokale data	Training Samen Werken aan Veiligheid
Voorlichtingsbijeenkomsten door Veilig Thuis voor lokale partijen zoals scholen	Gebruik maken van trainingsaanbod Moviera	Aandacht voor meest kwetsbare gezinnen	Werken met vaste contactpersonen voor instellingen
Voorlichtingsbijeenkomsten organiseren over meldcode bij scholen en kinderopvang	Versterk de kennis en vaardigheden van lokale teams op het gebied van complexe scheidingen	Iedere gemeente maakt structureel gebruik van een vorm van helpende data	Lokale teams nemen deel aan gezamenlijke casussimulaties, leerbijeenkomsten en scholingen
Voorlichting aan instellingen voor ouderen over ouderenmishandeling	Inzet van ervaringsdeskundigen en/of hulpverleners met ervaringsdeskundigheid		Lokale teams maken gebruik van de consultatie- en adviesfunctie van netwerkpartners
Organiseer voorlichtingsbijeenkomsten over financiële uitbuiting van ouderen.	werken volgens 1G, 1R, 1P met aandacht voor onderliggende problematiek (trauma's etc.)		Daadwerkelijk aanpakken van onderliggende problematiek (armoede, verslaving)
Stimuleer de vorming van een lokale alliantie (met ondersteuning door VT)	Invullen van de zelfscan basisfuncties lokale teams		

Grafische vormgeving document: De Winkel van Winkel